

БИЛТЕН

КОМИСИЈЕ ЗА КОНТРОЛУ ДРЖАВНЕ ПОМОЋИ

IV

Република Србија

мај 2024. године

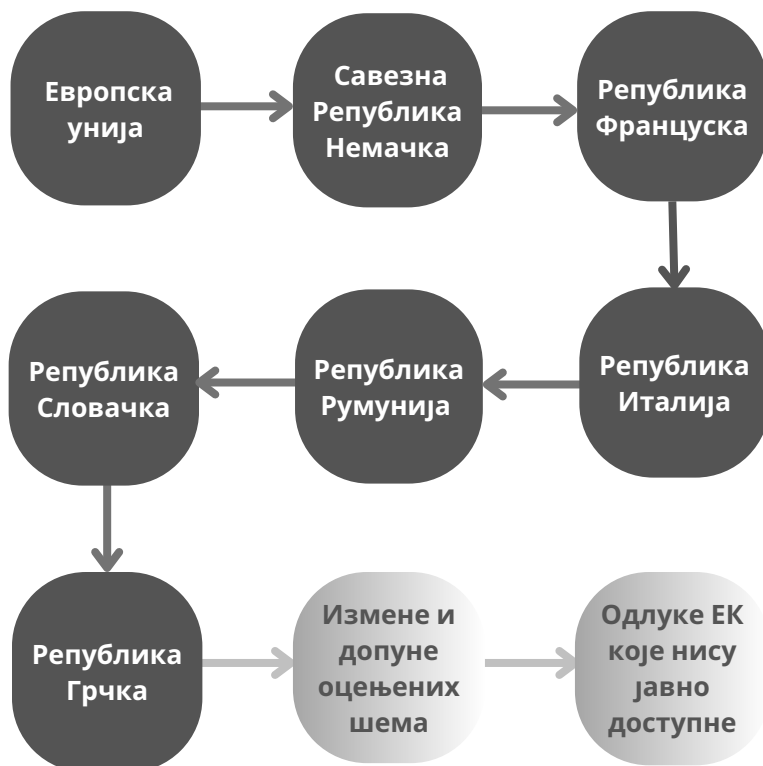

Садржина овог билтена представља преглед најзначајнијих вести и актуелности у Републици Србији и Европској унији из области политике конкуренције са посебним освртом на државну помоћ и не изражава тумачење, став или мишљење о примени прописа Комисије за контролу државне помоћи, Европске комисије или Европског суда правде.

Садржина овог текста искључиво служи ради упознавања даваоца и корисника државне помоћи са конкретним околностима у циљу подизања свести о значају политике конкуренције и њеног важног дела који се односи на државну помоћ и либерализацију тржишта.

САДРЖАЈ

Комисија за контролу
државне помоћи

ЕВРОПСКА УНИЈА

Објављен Извештај о додељеној државној помоћи у 2022. години

Европска комисија је објавила Извештај о додељеној државној помоћи који се односи на државну помоћ додељену у 2022. години. Објављени извештај пружа свеобухватан преглед додељене државне помоћи у ЕУ на основу извештаја које достављају државе чланице. У Извештају је приказано да су, упркос снажном смањењу тренду доделе државне помоћи 2022. године у односу на 2021. годину, државе чланице наставиле да пружају подршку компанијама погођеним кризама изазваним пандемијом корона вируса и ратом у Украјини.

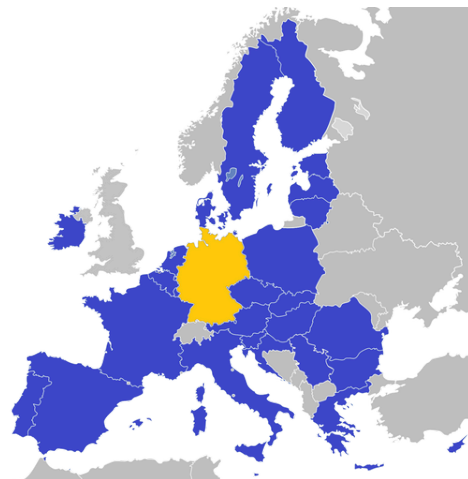
Државе чланице су 2022. године доделиле око 228 милијарди евра државне помоћи за све циљеве, укључујући кризне мере у вези са пандемијом корона вируса и ратом у Украјини, као и све друге мере што одговара 1,4% БДП-а ЕУ за 2022. годину и представља смањење од 34,8% у поређењу са 2021. годином, када је износ државне помоћи достигао 349,7 милијарди евра.

Резултати показују да је 33,6% ове подршке (76,65 милијарди евра) помогло компанијама погођеним пандемијом корона вируса да остану одрживе, док се 17% (39,33 милијарде евра) односило на мере усвојене са циљем сузбијања негативних ефеката кризе изазване ратом у Украјини.

Више информација, као и сам Извештај, доступне на [линку](#).

САВЕЗНА РЕПУБЛИКА НЕМАЧКА

2,2 милијарде евра за подршку декарбонизацији индустријских процеса

Европска комисија је оценила као усклађену немачку шему од 2,2 милијарде евра за декарбонизацију процеса индустријске производње како би се подстакла транзиција ка нултој емисији штетних гасова, у складу са Индустријским планом Зеленог договора.

Немачка шема од 2,2 милијарде евра је опредељена за подршку:

- инвестицијама у електрификацију индустријских процеса,
- инвестицијама које омогућавају замену фосилних горива обновљивим водоником или обновљивим горивом добијеног из водоника.

У оквиру ове мере, помоћ ће се додељивати у облику субвенција. Мера је доступна за компаније које се ослањају на коришћење фосилних горива као извора енергије или сировине за своје производне процесе у индустријском сектору у Немачкој. Мера предвиђа да одобрени пројекти морају довести до смањења емисије гасова стаклене баште из производних процеса за најмање 40%. Да би биле квалификоване, компаније морају или да спроведу електрификацију својих производних процеса, или да пређу са употребе фосилних горива на обновљиви водоник или обновљива горива добијена из водоника.

Помоћ која се додељује у оквиру шеме неће прелазити 200 милиона евра по кориснику и биће додељена најкасније до 31. децембра 2025. године. Више на: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_1889.

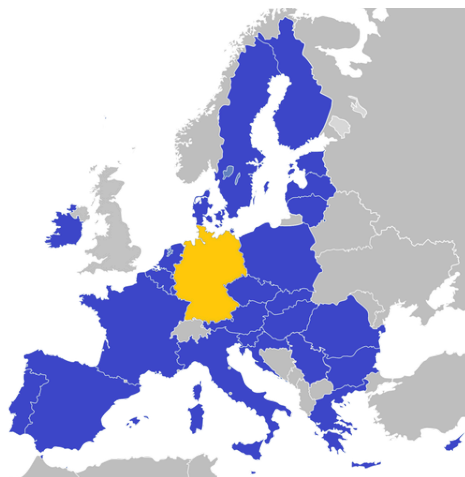
350 милиона евра за подршку производњи водоника из обновљивих извора

Европска комисија је у складу са правилима ЕУ о државној помоћи, одлуком од 5. априла 2024. године (линк: [SA.109550](#)), оценила немачку шему од 350 милиона евра за подршку производњи водоника из обновљивих извора путем механизма „Auctions-as-a-Service” Европске банке водоника. Немачка мера је у складу са циљевима *REPowerEU* плана и Индустријским планом Зеленог договора. Реализацијом ове мере ће се допринети даљем смањењу увоза руских фосилних горива и убрзању зелене транзиције.

Шема ће подржати изградњу до 90 MW капацитета за електролизу и очекује се да ће подстаћи производњу до 75.000 тона обновљивог водоника. Ово ће помоћи Немачкој да оствари своју амбицију да има најмање 10 GW домаћег капацитета за електролизу до 2030. године и допринеће циљу ЕУ да до 2030. године достигне најмање 42,5% производње енергије из обновљивих извора (немачки пројекат има за циљ да достигне 45% производње енергије из обновљивих извора).

Помоћ ће бити додељена путем процеса надметања под надзором Европске извршне агенције за климу, инфраструктуру и животну средину (CINEA). Надметање је завршено 8. фебруара и Агенција тренутно процењује и рангира понуде за пројекте у свим државама чланицама. Подршка која се пружа у оквиру ове немачке шеме биће отворена за компаније које планирају да направе нове електролизере у Немачкој.

У оквиру шеме, помоћ ће бити додељена у облику субвенције по килограму произведеног водоника из обновљивих извора. Помоћ ће се додељивати на максимално десет година. Корисници мере ће морати да докажу усклађеност са критеријумима ЕУ за производњу обновљивих горива небиолошког порекла (RFNBO). Ово укључује допринос распоређивању или финансирању додатне обновљиве електричне енергије која је потребна за производњу водоника у оквиру шеме.

Више на: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_657.

Шема подршке за унапређење локалног јавног превоза

Европска комисија је одлуком од 4. априла 2024. године шему Савезне Републике Немачке за унапређење локалног јавног превоза на националном нивоу (ЛЈП) оценила као ускађену.

Шема има за циљ подршку координацији ЛЈП-а и даље побољшање модалне поделе (тј. дистрибуције транспорта на различите видове транспорта) у Немачкој, посебно постизањем модалног померања на ЛЈП. Мера промовише улагање у иновације у ЛЈП-у у циљу постизања одрживе транзиције мобилности, односно са приватних моторизованих превозних средстава на климатски прихватљив ЛЈП, који као вид транспорта са ниским емисијама даје значајан допринос постизању националних и европских климатских циљева.

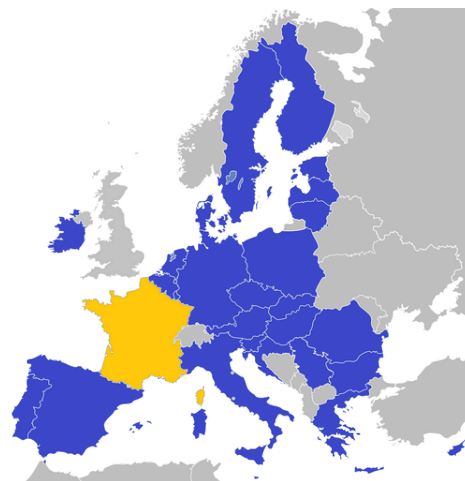
Шема ће се примењивати на читавој територији Савезне Републике Немачке. Корисници су јавна и приватна саобраћајна предузећа која пружају услуге ЛЈП. Државна помоћ ће се додељивати у облику субвенција.

Укупан буџет мере је процењен на 447 милиона евра. Интензитет помоћи може износити до 80% трошкова пројекта, а може се одобрити и до 95% расхода или трошкова у вези са пројектом у случају кумулације помоћи додељене у оквиру шеме са другим врстама помоћи додељеним на основу других локалних или регионалних шема. Максимални износ помоћи по пројекту је 30 милиона евра. Шема ће трајати до 31. децембра 2026. године.

Више на: [SA.108418](#).

РЕПУБЛИКА ФРАНЦУСКА

300 милиона евра за истраживање и развој малих модуларних нуклеарних реактора

Европска комисија је оценила као усклађену француску меру државне помоћи од 300 милиона евра за подршку компанији *Nuward*, филијали *Electricité de France's*, за истраживање и развој малих модуларних нуклеарних реактора („ММР“). Мера ће допринети постизању стратешких циљева Европске индустријске стратегије и Европског зеленог договора.

Пројекат истраживања и развоја ММР технологије има за циљ да развије процесе за пројектовање и изградњу ММР-ова заснованих на једноставном и модуларном дизајну и са излазном снагом која је еквивалентна или мања од 300 MWe. *Front-end* дизајн је трећа фаза целокупног *Nuward* пројекта, који садржи пет различитих фаза. У децембру 2022. године Европска комисија је већ оценила француску меру од 50 милиона евра за подршку другој фази пројекта, чији је циљ стицање нових знања за пројектовање и изградњу ММР-а.

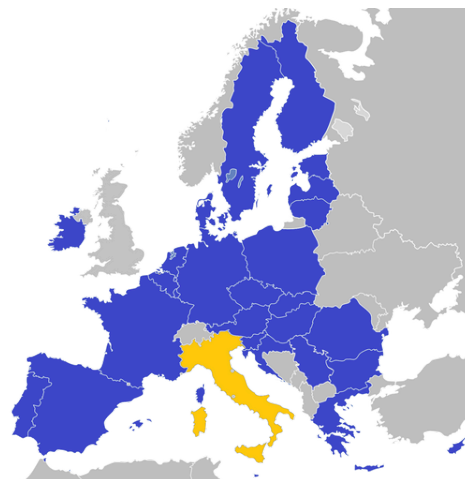
У оквиру ове мере, државна помоћ ће бити додељена у облику субвенције у износу до 300 милиона евра који ће покрити пројекат истраживања и развоја до почетка 2027. године.

Мера ће омогућити подршку компанији *Nuward* при димензионисању модула и компоненти ММР-а и валидацији њихове интеграције у ММР-ове помоћу нумеричких симулатора и лабораторијских тестова. *Nuward* ће такође спровести студије индустријализације које се односе на модуларни дизајн и масовну производњу ММР-ова. Коначно, мера ће такође подржати компанију *Nuward* у припреми демонстрација безбедности који су неопходне како би пројекте одобрила национална тела за нуклеарну безбедност.

Више на: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_2228.

РЕПУБЛИКА ИТАЛИЈА

Помоћ телеком операторима због повећања трошкова енергије

Европска комисија је одлуком од 8. априла 2024. године оценила као усклађену италијанску шему државне помоћи телекомуникационим операторима усред повећања трошкова енергије изазваним кризом насталом због рата у Украјини.

Процењени буџет шеме је 35 милиона евра. Мера која се финансира из републичког буџета, биће додељена у облику субвенција, и трајаће најкасније до 31. децембра 2024. године. Италија очекује да ће примити пријаве од око 200 оператора.

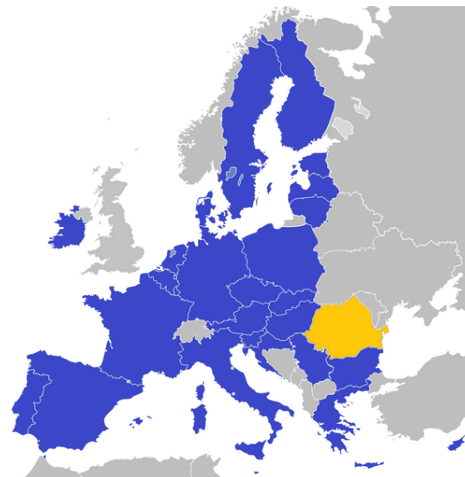
Помоћ ће бити додељена за оправдане трошкове настале између 1. фебруара 2022. године и 30. јуна 2024. године („прихватљив период“).

Шемом је оправдани трошак дефинисан као производ броја јединица електричне енергије које је корисник као крајњи потрошач набавио од екстерних снабдевача током оправданог периода и одређеног повећања плаћене цене по потрошеној јединици (мерено у ЕУР/МWh). Дато повећање трошкова израчунава се као разлика између јединичне цене коју је корисник платио у датом месецу или периоду од неколико узастопних месеци током оправданог периода и вредности једне и по јединичне цене плаћене у просеку током референтног периода.

Више на : [SA.111374](#).

РЕПУБЛИКА РУМУНИЈА

95,3 милиона евра за реструктурирање авио-компаније *Tarom*

Европска комисија је одлуком од 29. априла 2024. године (линк: [SA.59344](#)), оценила као усклађену државну помоћ Републике Румуније за реструктурирање државне авио-компаније *Tarom* у износу до 95,3 милиона евра (473,69 милиона *RON*). Мера има за циљ да омогући компанији да поврати своју дугорочну одрживост са минималним нарушавањем конкуренције.

Румунија је 28. маја 2021. године обавестила Европску комисију о плану за реструктурирање компаније *Tarom*. План реструктурирања утврђује пакет мера за рационализацију пословања компаније, обнављање старе флоте и смањење трошкова.

У јулу 2021. године Европска комисија је покренула детаљну истрагу како би проценила да ли ће румунске мере реструктурирања у корист *Tarom*-а бити у складу са правилима ЕУ о државној помоћи. Током истраге, Румунија је ажурирала план реструктурирања како би се отклониле дилеме изнете у одлуци о покретању поступка.

Пријављене мере реструктурирања сада укључују:

- отпис дуга у износу од око 49,53 милиона евра (246,19 милиона *RON*) што одговара износу помоћи за санацију, који је Европска комисија оценила у фебруару 2020. године, увећан за камату;
- докапитализацију у износу од око 45,77 милиона евра (227,50 милиона *RON*).

Више на: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_24_2321.

РЕПУБЛИКА СЛОВАЧКА

Регионална државна помоћ за улагање компанији *Volvo Car Slovakia s. r. o.*

Одлуком од 8. априла 2024. године (линк: [SA.103740](#)) Европска комисија је утврдила да је мера Републике Словачке од 267 милиона евра у корист компаније *Volvo Cars* у складу са правилима ЕУ о државној помоћи. Регионална државна помоћ за улагање ће подржати успостављање новог погона за производњу електричних путничких возила у источној Словачкој. Овај пројекат ће допринети стратешким циљевима ЕУ који се односе на отварање нових радних места, регионални развој и Европски Зелени Договор.

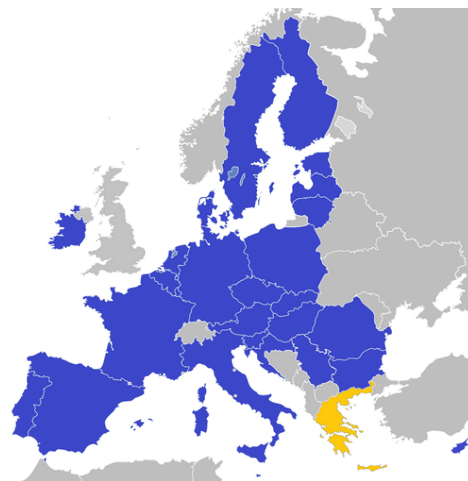
У оквиру ове мере, помоћ ће бити додељена у облику субвенција у укупном износу од око 267 милиона евра. *Volvo* ће у пројекат уложити 1,2 милијарде евра. Очекује се да ће фабрика имати почетни капацитет од приближно 250.000 електричних возила годишње. Пројекат ће отворити најмање 3.300 директних радних места, као и додатна индиректна радна места. Очекује се да ће пројекат допринети испуњавању стратешких циљева Зеленог Договора јер ће имати за циљ да буде климатски неутралан од самог почетка производње, као и то да ће се производити искључиво електрична возила.

Производни погон ће се налазити у Валаликију, области која испуњава услове за регионалну помоћ према члану 107(3)(а) Уговора о функционисању ЕУ. Ово подручје је такође идентификовано као територија Фонда за праведну транзицију, односно области на које је најнегативније утицала транзиција ка климатској неутралности.

Више на: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_1882.

РЕПУБЛИКА ГРЧКА

Државна помоћи за подршку пројектима производње и складиштења обновљиве енергије

Европска комисија одобрила је одлуком од 2. априла 2024. године (линк: [SA.103399](#)), грчке мере од милијарду евра за подршку два пројекта за производњу и складиштење обновљиве енергије у Грчкој. Мере доприносе постизању климатских и енергетских циљева Грчке, као и циљева Европског Зеленог договора и пакета „Fit for 55“, омогућавајући интеграцију обновљивих извора енергије у грчки енергетски систем.

- Пројекат *Faethon* подразумева изградњу две фотонапонске јединице, свака са капацитетом од 252 MW, заједно са интегрисаним термоакумулационим јединицама од растопљене соли и високонапонским трафостаницама. Овај пројекат има за циљ да омогући производњу електричне енергије током дана и да омогући складиштење вишка енергије. Вишак ће бити претворен у електричну енергију која ће се користити у временима највеће потрошње, као што су током вечери и ноћи.
- Пројекат *Seli* подразумева изградњу фотонапонске јединице од 309 MW са интегрисаним системом за складиштење енергије на основу литијум-јонске батерије. Овај пројекат има за циљ оптимизацију производње електричне енергије и стабилност мреже.

Планирано је да изградње на оба пројекта буду завршене до средине 2025. године. Помоћ ће бити додељена у облику двосмерног уговора за разлику у периоду од двадесет година. Извршну цену (страјк) ће одредити технички комитет на основу, између осталог, анализе трошкова и користи и процене ризика. Референтна цена ће бити израчуната као месечни пондерисани просек тржишне цене електричне енергије за дан унапред (*day-ahead market*). Када је референтна цена испод извршне, корисници ће имати право на исплате једнаке разлици између две цене. Међутим, када је референтна цена изнад извршне цене, корисници ће морати да плате разлику грчким властима. Шема ће обезбедити дугорочну стабилност цена за произвођаче обновљиве енергије гарантовањем минималне стопе поврата корисницима државне помоћи, док ће истовремено обезбедити да корисници неће добити прекомерну државну помоћ за периоде када је референтна цена виша од извршне цене. Помоћ за пројекте ће се исплаћивати на годишњем нивоу у периоду од 20 година.

Очекује се да ће оба пројекта повећати годишњу нето обновљиву енергију у грчкој мрежи електричне енергије за приближно 1,2 TWh. Ово представља око 2,1% укупне производње електричне енергије у Грчкој 2020. године. Поред тога, ова два пројекта ће повећати производњу обновљиве енергије за 8% у поређењу са нивоом из 2020. године. Јединице за складиштење у оба пројекта помоћи ће да се одвоји дистрибуција електричне енергије од производње, чиме ће се ублажити повремени карактер соларне енергије и побољшати стабилност грчке електро-мреже.

Више на: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_1765.

ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ ОЦЕЊЕНИХ ШЕМА

Европска комисија оценила је и одобрила продужетак трајања следећих шема државне помоћи:

- Шеме помоћи у виду ослобађања од социјалних доприноса за запошљавање корисника социјалне помоћи. Републике Италије. Поред продужења трајања, измењени су и износи помоћи који могу бити додељени по кориснику. Више информација доступно на [SA.113259](#), одлука од 5. априла 2024. године;
- Шеме помоћи у виду ограничених износа помоћи и подршке ликвидности у виду гаранција (*IMM PLUS* шема), Републике Румуније. Више информација доступно на [SA.113044](#), одлука од 8. априла 2024. године;
- Шеме за управљање кредитима одобреним у оквиру владиних стамбених планова (*OIKIA* шема), Републике Кипра. Више информација доступно на [SA.112704](#), одлука од 24. априла 2024. године;
- Поновно увођење ваучера за приступ интернету (*social connectivity vouchers*) за економски угрожене категорије крајњих корисника. Европска комисија је у својој оцени о усклађености као кориснике државне помоћи идентификовала провајдере интернет услуга. Више информација доступно на: [SA.110923](#), одлука од 25. априла 2025. године.

Поред наведених шема, Европска комисија оценила је и одобрила измене следећих шема државне помоћи:

- Шеме помоћи за издаваче новина, Републике Грчке. Измене поново уведене шеме се односе на повећање интензитета државне помоћи на 100% оправданих трошкова. Више информација доступно на [SA.113322](#), одлука од 26. априла 2024. године;
- Измене мапе регионалне помоћи Краљевине Шведске. Више информација доступно на [SA.112034](#), одлука од 29. априла 2024. године.

ОДЛУКЕ ЕК КОЈЕ НИСУ ЈАВНО ДОСТУПНЕ

У наставку следе случајеви државне помоћи које је Европска комисија оценила, али одлуке нису јавно доступне:

- Привремени оквир: **Република Италија** - Накнада штете авио-компанијама са италијанском оперативном лиценцом за штете везане са пандемијом *Covid-19* током 2021. године. Одлука од 15. априла 2024. године (линк: [SA.109677](#));
- Саобраћај: **Република Француска** - Шема помоћи за авиокомпаније које полазе са француских аеродрома мале и средње величине. Одлука од 24. априла 2024. године (линк: [SA.112783](#));
- Инфраструктура: **Република Француска** - Шема инвестиционе помоћи за мале и средње француске аеродроме. Одлука од 24. априла 2024. године (линк: [SA.112782](#));
- Оперативна помоћ: **Република Француска** - Шема помоћи за рад малих и средњих аеродрома. Одлука од 24. априла 2024. године (линк: [SA.112780](#));
- Секторски развој: **Република Словачка** - Надокнада трошкова *Towerscom*-у насталих због пуштања у рад широкопојасног фреквентног опсега од 700 MHz. Одлука од 26. априла 2024. године (линк: [SA.55953](#));
- Заштита животне средине: **Република Чешка** - Подршка за *Dukovany II*, нову нуклеарну електрану у Чешкој. Одлука од 30. априла 2024. године (линк: [SA.58207](#)).

